

1992. január 18. - **Némi töprengés után határoztam el, hogy élek Gádor Iván csütörtöki invitációjával.**

Nem a pártokat, a kormányt akarom védeni, azok majd megvédik magukat, ha jónak látják. Az olvasók viszont ismerjék meg azok véleményét is, akik nem a vesztesre játszanak, s azt vallják, hogy bárki nyeri is meg a következő választásokat, a polgárok győzni fognak.

Szociológus barátaimmal üldögéltünk, iszogattuk az András-napi tokajit, és szokás szerint elővezettük aktuális helyzetelemzésünket, aztán legyintettünk. Föltéve, de mások által meg nem engedve — vajon hogy alakulna egy szabad választás végeredménye Magyarországon '85-ben? A történet ugyanis abból az időből való. Ketten azt állították, hogy az MSZMP nyerne, ketten azt mondtuk, hogy egy kiscgazda-jobbközép jellegű párt lenne a győztes.

Már bánom, hogy nem fogadtunk legalább egy üveg tokajiba. Ők ketten a negyven év hatását, az erős nyugat-európai szocialista mozgalmakat emlegették, mi pedig a háború utáni választások tapasztalataira, 1956-ra és a kitörölhetetlen nemzeti érzésekre hivatkoztunk. Aztán persze megint legyintettünk. Bár azt mindannyian tudtuk, hogy változás csak a Nagy Testvér belső bomlása és a centrifugális folyamatok eredményeképp következhet be, azt a legmerészebb álmainkban sem reméltük, hogy a szomszédos superhatalom valaha is ennyire toleráns lesz. A helyzetelemzés és a legyintés után kicseréltük kurrens tanulmányainkat, szamizdatjainkat, és megállapodtunk a következő legyintgető üldögélés időpontjában. Azután már nemcsak legyintgettünk, hanem kimentünk az utcára Erdélyért és Bős—Nagymaros ellen.

És most itt vagyunk választási-félidősen, és nem tudjuk, mit kezdjünk azokkal az írásokkal, melyeknek szervezői nem tudnak mit kezdeni magukkal. Akik egyre inkább elbizonytalanodtak az MDF választási győzelme és önkormányzati kudarca után, értetlenül figyelték, hogy blokádtól sztrájkig ott, de a kormány mégsem mondott le. Ma pedig hitetlenkedve vizsgálják a közvélemény-kutatási adatokat, holott evidencia, hogy ezek a szondák nem tévesztendőek össze a jövőkutatással. Ezt a bizonytalanságot Ezt a bizonytalanságot nemcsak a nép egyszerű gyermeke viseli nehezen, hanem a tanult tollforgató is, így azután saját benső világát kivetítve kérdezi: mi jöhet még ezután, ha a mai közállapotokat vetítjük előre?

Bizony mondom, szorongató állapot, ha az embernek nincs jövőképe, ha nincs célja.

Szerencsére honfitársaink keresnek és találnak maguknak célokat a családon belül és kívül egyaránt. Ezek eléréséhez pedig kifundálják a lehetséges legjobb megoldásokat. Vagyis úgy tesznek, ahogy a felnőtt, szabad emberekhez illik. Természetesen amennyire a kor és a körülmények hatalma engedi. A hatalom pedig senkit sem akadályoz abban, hogy kezébe vegye sorsának alakítását. És ehhez még csak törleszkednie sem kell. Pedig korántsem vagyunk olyan nyugodtak, erősek és derűsek, mint azok a moszkvai emberek, akiket a minap szólított meg a Magyar Televízió tudósítója. A jövőt firtató kérdéseire sugárzó büszkeséggel bizonygatták, hogy nincs nagy baj, mert van tartalékban három kiló cukor meg miegymás, és egyébként is keményen fognak dolgozni. Félreértés ne essék, nem május elsejei fölvonulókat kérdezett a riporter.

Nálunk sokaknak le kell mondaniuk a gépkocsi megszokott kényelméről, de egyre bővül az árukínálat. Csökken ugyan a kereskedelmi forgalom, de ilyen mértékű külföldi beruházás nem volt korábban.

Sajnos rajtunk kívül nincs más számlatulajdonos, aki állná a cehhet. Ez már régi nóta, de úgy látszik, kedvenc, mondhatni sláger. Tehát ez a helyzet, itt a sok fizetetlen számla, s akik

meghívtak bennünket, angolosan távoztak. Mi pedig fizetünk, törlesztünk, mert ezt tartjuk tisztességesnek. És nem hagyjuk, hogy elvegyék a hitünket, a céljainkat. Nem rendülünk meg a megrendítőnek szánt kinyilatkoztatásoktól, és nem kapkodjuk a fejünket a kétfrontos támadás láttán sem. Mi azt, hisszük, hogy a biztatástól a helyzet ugyan nem fog megváltozni, de a céltalanság a kiúttalanság érzetét kelti.

Ráadásul az emberek nem tudnak mit kezdeni azzal az ellentmondással, hogy választanak, tán szeretnek is egy pártot, s annak a kormánya — úgy. érzik — nem védi meg őket a szabadpiacra való átállás megpróbáltatásaitól. Ebben a disszonáns helyzetben sokan csak úgy tudják megőrizni személyiségük harmóniáját, hogy nem mennek el választani.

Az istennek se. Ám csodát nem várnak ők sem. De kívárnak. Bízna abban, hogy talán a következő félévben már kevesebb áremelés lesz, hogy talán kevesebb schillinget, márkát, dollárt kell venniük kéz alatt, hogy kevesebb embert fognak elküldeni a munkahelyéről, hogy kevesebb lesz a megbízhatatlan munkavállaló, hogy kevesebb lesz az udvariatlan szolgáltató. Vagyis hogy azért lesz, ami jobb lesz.

És ez nemcsak az én hitem. Hanem azoké is, akik nem a vesztesre játszóknak hisznek, hanem önmagukban. Akik saját kezükbe vették sorsuk irányítását, és nem a vészeseknek hisznek, hanem önnön nyugalmaikban, erejükben és derűjükben bíznak. Ezenkívül természetesen dolgoznak, ügyeskednek, takarékoskodnak, ésszerűen döntenek, ahogy azt elődeik is tették. És még valami. Gádor Iván helyében én nem félténém annyira a liberálisokat. Megvan nekik is a magukhoz való eszük és programjuk. Pontosan tudják, hogy a helyzet javulásával egyenes arányban csökkennek választási esélyeik.

És viszont. Inkább javuljon a helyzet!

Ekkor nyernénk mindannyian: az egész ország! ZÉTÉNYI ZOLTÁN A szerző az MDF parlamenti frakciójának újonnan megválasztott sajtófőnöke.